

SVATBA - NESVATBA

V manželství nebo “na hromádce”? Rady, tipy, nápady, jak vše zvládnout, nebo jak to raději nezvládnout, vzdát, odložit, vůbec nerealizovat. Pro a proti ... ani jedno tento článek neobsahuje. Je také potřeba na začátek podotknout, že svatba je prastarý pohanský rituál, který se začal přeměňovat vlivem křesťanství. U nás se za jeho uplatnění zasloužil kníže Břetislav, který v něm viděl společenský a mravní význam. Podle zákona vzniká manželství svobodným a úplným projevem vůle muže a ženy. Obřad je činěn veřejně, slavnostním způsobem za přítomnosti dvou svědků.

Když jsem hledala inspiraci pro svůj článek, narazila jsem na něco pro mě opravdu zajímavého. Myslela jsem, že “nesvatba” znamená, že se lidé neberou, že žijí v nesezdaném soužití, vedle sebe, říkejte tomu prostě, jak chcete. Když jsem ale zabrousila přímo do dějiště nejrůznějších diskusí na téma svatby, zjistila jsem, že za “nesvatbu” může být také považováno to, že se lidé vezmou ve smyslu rychle a levně. Nejlépe jenom se svědky, žádná rodina, hlavně, aby nás to moc nestálo.

Faktem totiž je, že dneska může svatba stát celé jmění. Stal se z ní velký byznys nejrůznějších agentur, které vám zařídí na svatbu snad úplně všechno. Vedle standartu typu šaty, kytky, oblek či svatební oznámení dnes můžeme vybrat šaty pro družičky, cedulky na stoly, odznáčky pro svatebčany, menu, zábavu pro hosty - jejíž součástí může být i vystoupení taneční skupiny, karikaturista, fotokoutek a mnoho dalšího. Přirozeně všechno stojí nemalé peníze, které by bylo možné ve společném rozpočtu využít i jinak. Faktem také je, že dost často se dnes lidé berou až ve chvíli, kdy mají děti a chtějí sňatek jenom jako nějakou formalitu. Vytratil se pravý smysl!

Proto mě napadlo podívat se na svatbu jako na důležitý milník našeho života. Jako na tzv. přechodový rituál, podle něž by u nás měla nastat velká změna v našem životě. Spousta lidí tvrdí, že se uzavřením manželství nic nestalo. Že je vše pořád stejné, žádnou změnu nepocítí, jenom mají oficiální “papír”. Ta změna by se měla odehrávat v nás samotných, v našem vnímání. Měl by to být oficiální přechod přes most do další životní etapy. Vágnerová uvádí, že vstupem do manželství jedinec získává novou roli, která je sociálně žádoucí a má, především u dívek, větší prestiž než role svobodného.

Proces rituálu svatby hezky popsali Bím a Němečková ve své publikaci Vývoj člověka a přechodové rituály a tak se budu držet jejich popisu, abych zbytečně neodbíhala (jsem žena, dokážu to). Hovoří o tzv. dalším přestřižení pupeční šňůry, která nás spojuje s původní rodinou. Naším nejbližším člověkem se stává partner, jako součást nové úzké rodiny. Mění se také vztah mezi námi jakožto dětmi a našimi rodiči. Proto je také důležité, aby tohoto aktu byli rodiče přítomni.

Přípravná fáze na svatbu začíná dost často rituálem tzv. zasnoubení. Dívka dostává od partnera zasnubní prsten. Poté by měl budoucí ženich požádat o ruku dívky její rodiče.

Nastává období příprav na svatbu, do které je často zapojena i širší rodina. Během té doby by se mělo řešit kromě praktických věcí typu termín, místo, hostina aj. také fungování po svatbě v

manželství. Třeba i to jaké bude mít budoucí manželka příjmení, zda přijme příjmení svého nastávajícího, ponechá si to své za svobodna nebo je spojí dohromady.

Doporučuje se také připravovat psychicky na změnu kvality vztahu. Je potřeba se seznámit dobře s fungováním a vzájemnými vztahy v rodině budoucího životního partnera. Jak kdo řeší konflikty. Mluvit společně o představách a případně jim dávat tvar kompromisu, vzájemného vyladění. Možná vám to při čtení přijde jako samozřejmost nebo zbytečnost, ale i toto je součástí tohoto přechodového rituálu.

Samotný rituál by měl pak začít odchodem z původní rodiny, poděkováním rodičům. Rodiče by měli vyprovodit své děti na novou cestu životem. Tak se to dost často děje utvořením tzv. špalíru v místě oddání, kdy často maminky přivádí své syny a tatínkové pak své dcery a předávají je ženichům. Následuje sled událostí, které jsou asi dost známé - vyjádření připravenosti snoubenců pro vstup do manželství, slib lásky, předání svatebních prstenů, polibek. Vše je stvrzeno, černé na bílém, podpisy novomanželů a svědků do svatebního protokolu. Oddávající, jakožto třetí osoba plní symbolickou funkci potvrzovatele celého aktu veřejně. Podobnou funkci plní také svědkové. Z křesťanského hlediska je manželství jednou ze svátostí, jimiž Bůh projevuje svou milost lidem na zemi.

Pak už následuje společný odchod novomanželů, gratulace od přítomných, předání darů. Neméně důležitou součástí rituálu je také svatební projev, který může pronášet buď oddávající nebo někdo z příbuzných či kamarádů.

Další částí rituálu je fáze přijetí, do níž patří svatební hostina, jež je oslavou nově vzniklé rodiny a svatební noc.

A tak v tomto období s největším výskytem svateb měl tenhle článek osvěžit vzpomínky těch, kteří tímto rituálem již prošli. Případně inspirovat budoucí novomanžele. Třeba i vybídnout k zamyšlení. Nikoli zpochybnit to, jak jste svatbu prožili nebo chcete prožít vy. Ostatně i tady pořád platí – „jaké si to uděláš, takové to máš“ - a jinak to není a nebude.

Literatura, ze které jsem čerpala:

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000.

BÍM, Jan, František, NĚMEČKOVÁ, Ingrid. *Vývoj člověka & přechodové rituály*. 2016